

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARA ALMENYS UNA BATALLADA CADA SETMANA

Aquest número 10 cts. per tot Espanya

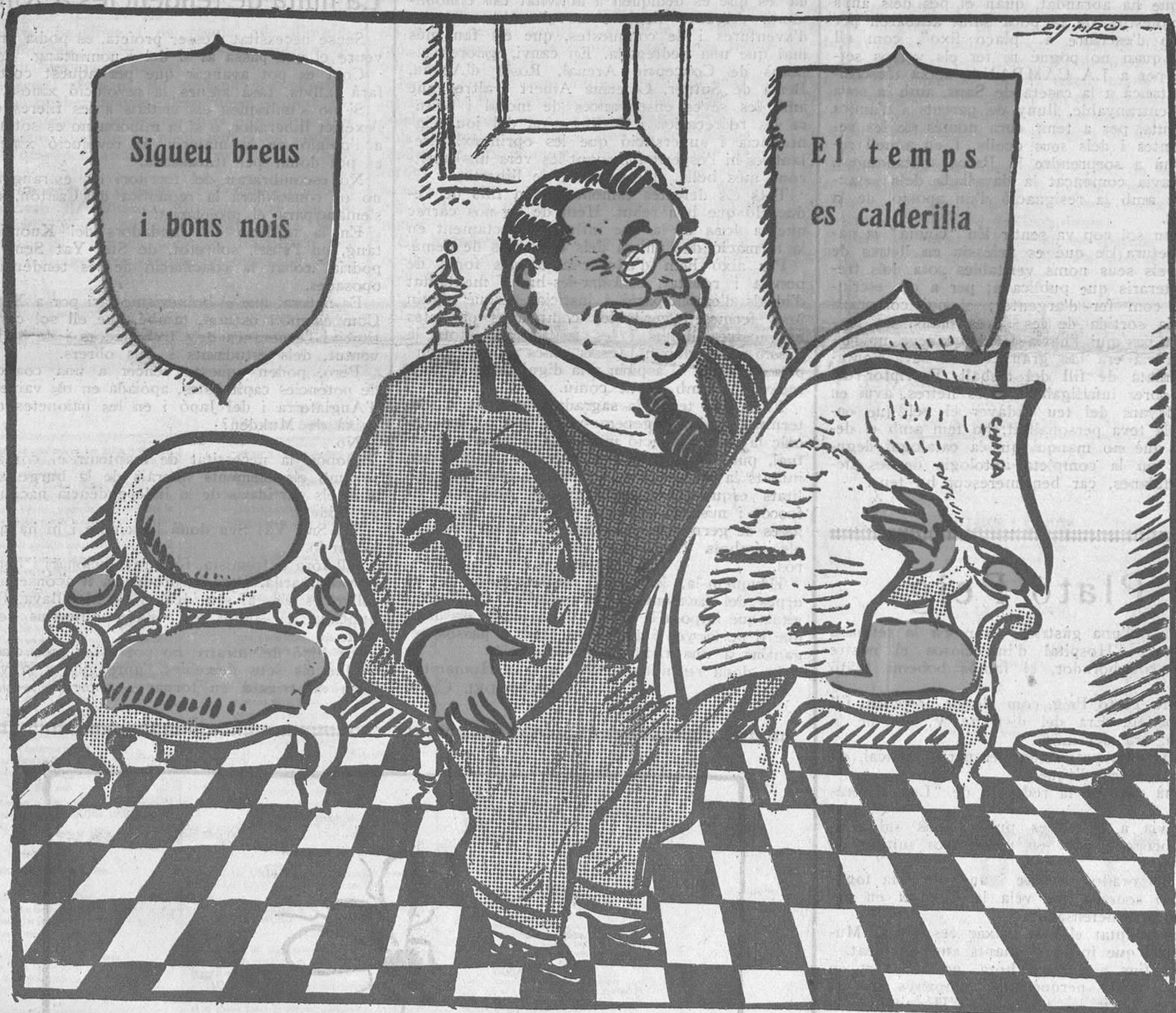
NUMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR

(Antiga casa I. López Bernagosi)

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
TELÈFON A. 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

LA BONA PREMSA

—No ens podem queixar de l'amenitat de la premsa: esqueles, robatoris i terratrèmols... Quina lectura més divertida!

La festa del treball

Demà és el primer de maig.
Primer de maig, festa del treball.
Aquest any el primer de maig cau en diumenge, i és festa per doble motiu.
Però això no altera la significació de la diada.
El treball, el primer de maig, afirma els seus drets.
Quins són aquests, ja ho sabem a bastament. No cal pas fer-ne especial esment, doncs.
Sintetitzem l'esperit de la pasqua obrera, dient que demà el treball atura els motors i deixa caure els braços per a proclamar als quatre vents que aspira a la sobirania del món.

EL PRESENT NUMERO

HA ESTAT VISAT PER LA

CENSURA GOVERNATIVA

La creació de Barcelona

Hem rebut el fullet, que per encàrrec de l'Ajuntament ha escrit En Nicolau Maria Rubió sobre el problema dels espais lliures.

A Barcelona no hi ha places ni jardins, no hi ha arbres, ni flors, ni aigua, ni aire pur, ni res.

Barcelona s'ofega perquè no té pulmons per a respirar. El tifus, la grip i la pudor de les seves clavegueres la fan inhabitable. Periòdicament es converteix en un immens hospital. Les garanties de la salut estan constantment suspeses. La verola no es coneix ja més que aquí i a Turquia. El Grayat i la Gravada són els herois dels nostres carrers.

Barcelona no és una ciutat. És una colònia industrial, una factoria comercial, una mena de Xang-Hai o Singapur.

La ciutat de Barcelona està per crear. Un amuntegament de barraques no és una ciutat. Una ciutat és la flor d'una cultura, i si aquesta cultura no existeix, no pot florir, no pot esclatar en roses de civilització.

Barcelona no es un Kindergarten. És la Xauxa dels fabricants i dels marxants. No és la perla de la Mediterrània; és la col·lectora de totes les desferres d'Ibèria i del món.

Amb elements naturals per a congriar i donar vida al somni del paradís, n'hem fet d'aquest un dels estatges no tènem més lletjos, més bruts i més fastigosos, però sí menys agradosos del planeta.

Ens hem tancat el mar i no tenim un port decent.

No hem civilitzat la muntanya, però l'hem plomada tota i l'hem deixat sense pèl a la barba i l'hem emplenada de torretes de pastisseria i coques arquitectòniques.

Hem estès sobre el pla un eixamplis, que posats a fer-ho malament hauriem encertat a inventar-lo pitjor.

La Plaça de Catalunya sembla un desert. Dels altres carrers no n'hi ha ni un que tingui ànima, personalitat, fesomia pròpia.

Manquen "squares", estàtues, edificis monumentals, fonts, urinaris, "partèrnes", guàrdies i adoquins.

I sobra pols, fang, soroll, mosquits, escombraries, bastides i runes d'obres en construcció. Sobren singularment aquests hòrrids tramvies, que ja no circulen en lloc més que aquí.

No tenim banys, ni parcs, ni escoles, ni esglésies artístiques.

No tenim un teatre confortable. No tenim una estació, ni quasi un hotel, que no ens avergonyeixi.

No tenim ciutat, vaja! Si la volem, l'hem de crear. Això que hem heretat dels nostres pares és una porqueria.

ANGEL SAMBLANCAT

La democràcia immortal

El malparlar de la democràcia, està de moda.

Però, com que el malparlar de la democràcia no és més que això, una moda, aquesta moda passarà més o menys prompte i la democràcia restarà.

No en va la democràcia ha resistit la prova dels segles, ha viscut llargs anys d'història, sense que el temps hagi pogut res contra la seva fermesa granítica.

La institució, com tot l'humà, travessa crisi, és amb freqüència objecte de denigració i de blasme; però, mai s'enfonsa del tot. Sempre sura en els naufragis i les catàstrofes dels pobles.

I és que en ella hi ha quelcom d'etern, quelcom d'immortal i indestructible.

Mentre hi hagi societat humana, en efecte, hi haurà democràcia.

Potser aquesta societat, al principi, quan sigui menor d'edat i estigui encara en el bressol, no se'n recordi o tingui consciència dels seus drets, de les seves prerrogatives polítiques.

Però ella creixerà, es desenrotllarà, arribarà a l'ús de la raó, i llavors rebutjarà tota tutela, voldrà indefectiblement ésser sobirana.

Això no vol dir que aquesta mateixa societat, el dia següent o més endavant, no pugui oblidar la seva dignitat civil i tornar a caure en braços d'un tirà.

Exemples abundants d'això, de decadències d'aquestes, ens proporciona la història.

Pobles que han assolit un envejable grau de riquesa, de cultura i d'esplendor, súbitament esdevenen inferiors, són escosomes de follia o imbecilitat col·lectiva.

Aquest xarxampió, emperò, no dura gaire. Aviat la bena cau dels ulls i els cervells enterbolits s'aclareixen. L'equilibri és restablert. I la democràcia, cada cop més gloriosa, torna a illuminar el camí i el destí dels homes.

Mosaic

D'uns mesos a aquesta part, han mort, víctimes directes dels esports, cinc o sis individus. Aquesta plaga, que sembla tendeix a accentuar-se, ha preocupat a cert sector de premsa, que s'ha desfet en llargues reflexions, més o menys filosòfiques. I és que no s'han aturat a pensar que aquests individus han mort víctimes de l'ofici que els ajuda a viure.

Die això, perquè, la mort d'un paleta que caigui d'una bastida, treballant, és comentada amb uns breus mots que faciliten a la casa de socors; i, francament, entre un o altre, ens quedem amb el segon. Això no vol dir que la desgràcia d'aquest últim, tingui d'ésser comentada amb mitja plana de periòdic. Volem constatar solament, que si la part, diem-ne intel·lectual, analitza d'aquesta farsó, que farà el poble?

En un periòdic, que en la nostra adolescència ens ensenyà a llegir en català, però quan sabérem caminar sols, refusarem, hi hem llegit uns "xòstus" que ens han fet llàstima. Eren ridiculitzant defectes físics de persones.

Nosaltres pensàvem que els dits periòdics s'havien captivat de l'alta missió que s'empenien a procurar enculcar als infants l'amor al proïsme, la compassió al desvalgut i la fe en sí mateixos, perquè el dia de demà, quan fossin homes, en sortissin airosos d'aquest trencacolls que anomenem vida. Però no és així. La màxima que impera en aquestes publicacions és aquella tan coneguda i que copiaré en el seu idioma original. No és veritat, senyors "pomel·listes", que "les affaires sont les affaires"?

LLUÍS BOTA I VILLÀ

di neguen aquesta aspiració, tan justa, tan humana!

Per què, això? Per què el condemna així? Es prou raó dir-li que no hi ha treball. Ho seria dir-li que no hi han queviures; emperò, ha-vent-hi, que se li neguin? Això és indur-lo a prendre determinacions greus, resolucions que perjudicaran a la societat.

I llavors, què? Se'l motejarà de lladre o criminal, segons el delictes, i se'l perseguirà isolant-lo dels homes, perquè és un perill per a la pau i tranquil·litat que es meneixen.

Ja us dic jo, que aquest món... és un món de mones!

JOSEP ROCHE

Per a l'educació de la dona

La dona. Heus ací l'ésser que enclou més dolços encisos; la que ens embriaga de felicitats, ens emplena nostre cor de vida i esperança i és el lenitiu que ens guareix en les hores d'amarg sofriments.

Aquesta criatura, embolcallada de gràcies físiques, mereix elogis i atencions; però, per dissort, ofereix el greu contrast de no acompanyar a la magnificència de les formes, el perfeccionament moral i intel·lectual. Ella, que viu allunyada de les lluites de la vida, i en sofreix els seus desequilibris, viu en un ambient artificial; no es fa càrrec dels drames de dolor i misèria i del pes feixuc de les injustícies socials; solament té predilecció per coses ridícules i xavaçanes.

Els seus únics anhels són lluir vestits llampanants, afaitar-se el clatell, pintar-se i estrafeser el rostre, com si en nàixer no vinguessin dotades de bellesa suficients, que tenen d'emmatllevar-ne a la pintura. I seguint aquest rosari les hi trobaríem infinitat de tares i nícies que les degraden i empetteixen. De llegir, ni cal parlar-ne. Són una minoria molt reduïda les que es dediquen a activitat tan ennoblidora. Algunes llegiran novel·les de cinema, d'aventures i de conquestes, que els fan més mal que una pedregada. En canvi, ignoren els noms de Concepció Arenall, Roser d'Acuña, Berta de Suter, Caterina Albert i altres que amb les seves ensenyances de moral i cultura les redreçarien i deslliurarien del jou d'ignorància i superstició que les oprimeix, airejant-les-hi l'esperit i menant-les vers uns horitzons més bells, lluminosos i de llibertat.

Tots els defectes esmentats són fills de l'educació que han rebut. Hem de fer-nos càrrec que la dona és la que influeix directament en la formació de l'ànima dels ciutadans de demà.

Per això hem d'educar-la en les fonts de puresa i realitat, salvant-les-hi la mentalitat d'ideals d'emancipació i justícia, perquè siguin unes femmes i veritables companyes en totes les nostres lluites i les sentim amb tota la passió; que deixin d'ésser unes noies "bien" o uns "bebés" i aspirin a la dignitat de la dona racional i amb sentit comú.

Elles, que tenen la sagrada missió de la maternitat, podem regenerar-nos. Està al seu encàlc la transformació moral de la generació actual, puix són les que semblen a l'ànima dels infants la llavor del rutinisme i d'altres idees esquifides i encarcerades, amaraes de foscor i misteri, o bé les que els hi inculquen idees de germanor, grandesa i progrés, que són els símbols d'un futur més gran i esplendorós.

Eduquem-la, la dona; deslliurem-la de les urpes del fantasma de la religió i de l'esclavitud que imposa la moda; donem-la-hi els drets que li pertanyen i així caminarem a passos gegants a una radical transformació.

La dona refinada, deslliurada a la Humanitat.

JOSEP DEL CAMP

La lluita de tendències a Xina

Sense necessitat d'ésser profeta, es podia preveure el que passa al si del Kuomintang.

Com es pot avançar que per aquest costat farà fallida, farà aigües la revolució xinesa.

Si no s'unifiquen els criteris a les fileres de l'exèrcit lliberador, o si la minoria no es sotmet a l'opinió de la majoria, la revolució xinesa es pot donar per fracassada.

No escombraran del territori els estrangers, no es consolidarà la república de Cantón, no s'emanciparà el proletariat.

En la tradició del fundador del Kuomintang, en l'ideal, sobretot, de Sun Yat Sen, es podria trobar la conciliació de les tendències oposades.

Es natural que el bolxevisme faci por a Xina. Com és molt natural, també, que ell sol constitueixi l'esperança dels treballadors i de la joventut, dels estudiants i dels obrers.

Però, poden aquests vèncer a una coalició de potències capitalistes, apoiada en els vaixells d'Anglaterra i del Japó i en les baionetes del païx de Mukden?

No.

Doncs, la necessitat de mantenir el contacte amb els elements liberals de la burgesia i amb els partidaris de la independència nacional és evident.

En Sun Yat Sen donà l'exemple i hi ha que imitar-lo.

Ell fóra extremista, fóra revolucionari i home d'avantguarda. Però la prudència li aconsellava tallar les ales al seu ideal, i els hi tallava. Renunciava el somni per assolir objectius concrets.

La lliçó del mestre no pot ésser més clara. Que els seus deixebles l'aprenguin i la victòria no trigarà en tornar a somriure'ls-hi.

cord, com ara es diu, dels èxits editorials, era ben bé fill de LA CAMPANA DE GRACIA, i per tal, germà nostre en lletres, en anhels socials, en ferm republicanisme i ens costums profundament democràtics; a LA CAMPANA féu les seves primeres armes literàries i per anys i panys hi féu dansar els polítics espanyols i les seves columnes han estat les darreres que ha abrandat, quan el pes dels anys i les molèsties de la poca salut acabaren per privar-lo d'escriure a "plaça fixa", com ell deia. I quan no pogué ni fer els versos setmanals per a LA CAMPANA, deixà d'escriure i es tancà a la caseta de Sans, amb la seva muller entranyable, lluny de parents i d'amics i coneguts, per a tenir cura només de les seves plantes i dels seus ocells. I en aquell redós l'anà a sorprendre la Parca sobtadament, quan havia començat la davallada dels setanta anys amb la resignació d'un apòstol de la llibertat.

Ni un sol cop va sentir En "Gumà" la natural fretura ide que es veïessin en lletres de motllo els seus noms veritables sota dels treballs literaris que publicava; per a ell, escriure era com fer d'argenter; el qui comprava una joia sortida de les seves mans, no preguntava pas qui l'havia fet! La seva modestia literària era tan gran com la seva honradesa innata de fill del treball. Escriptor del poble, obrer infadigable de les lletres, avui en alçar davant del teu cadàver el vel que encobria la teva personalitat, ho fem amb el desig de què no manqui qui la catalogui degudament en la completa antologia de les lletres catalanes, car ben merescut ho tens.

Plató Peig

Víctima d'una gàstrica, va morir la setmana passada a l'Hospital d'infeccions el nostre amic i col·laborador, el famós bohemí Plató Peig.

No era Plató Peig, com alguns pretenen, fill de Sabadell. Era del districte V, era de la Rambla, era del món.

Lluita a l'avantguarda del partit radical, en l'època heroica d'aquest.

Formà part de la redacció de "Los Miserables".

Escrivia a totes les publicacions subversives i prengué part en nombrosos míting de protesta.

Era un orador notable i un polemista fogosíssim, i sempre que veia la llibertat en perill sortia a defensar-la.

Per inadaptat el van deixar cessant al Municipi, l'el que fou uns quants anys empleat.

Rebel fins a darrera hora, no ha mort en mig del carrer perquè uns companys seus li varen fer obrir les portes de l'Hospital.

Reposi en pau el nostre malaurat amic.

L'atur forçós

Es de raó, de justícia aquesta campanya que es fa a favor dels sense treball i tot hom de cor noble i sentiments bons, ha d'apoiar-la.

Per a la majoria de mosaltrics, que treballem i no ens manca el jornal, difícilment podem fer-nos càrrec—si no ens hi hem trobat—del que és i representa passar dies i setmanes sense veure un centim i menys si es tracta d'una família, el títol que per al cap representa oir com llurs fills—tendres i febles, que res no saben de la malura que hi ha al món, que els condemna, freda i cruelment, a la fam—demanen un trist bocí de pa i que ell no els el pugui donar.

Ha d'ésser esgarriós i n'hi ha per a des-esperar-se, fent qual·l'evol barbaritat, en pensar que ell té ganes de treballar, vol produir, vol que la societat se'n beneficiï del producte del seu esforç, i, la societat, els seus components,

En "C. Gumà"

Fou en el número de LA CAMPANA DE GRACIA, corresponent al 31 de maig de 1877, on el nostre benivolunt amic, En Jul. F. Guibernau, suara mort, inserí la seva primera poesia satírica, signada amb el pseudònim de "C. Gumà", quina inicial i quin nom suposat, corresponien als de la seva promesa, Na Carmeta Gumà, la qual, devinguda la seva esposa, ha estat per a ell la companyona inseparable i dolça, en aquella vida metòdica, humil i retreta que ha pontat fins a l'hora del tras-pàs.

En Guibernau era un obrer artista; excel·lent fadrí argenter i poeta per instant, esplaia-va els afanys de llibertat, de justícia i de cultura que portava a dintre, en un doll frescal de versos fàcils, sonors, alegres, satírics i un si és no és filosòfics. El seu aire fou sempre purament popular; això féu que entrés tot seguit al cor del poble i que, pogués, sostenir la seva signatura a LA CAMPANA, sense decaure mai, durant ben prop d'una quarantena d'anys.

L'actualitat devenia per a En "Gumà" una font inestroncable d'inspiració, i d'una farsó especial, l'actualitat política, de què es nodria la seva inspiració per a la poesia setmanal destinada a aquest popular periòdic, noblement republicà i obrerista, des de la seva memorable naixença, en la redacció del qual s'hi trobava com el peix a l'aigua.

I devingué que el jove escriptor es tornà periòdicista, sense deixar, però, el seu ofici; i, a més d'ésser el poeta obligat de LA CAMPANA, es convertí en un redactor activíssim de "L'Esquella", on s'acredità de prosista festiu dotat d'una gran percepció per a descobrir el cantó humorístic de les coses i aconseguí fer-se amb una corrua de llegidors, amagat darrera els conegudíssims pseudònims de "Fantàstic" i "A. Marc". I, naturalment, com que això d'escriure és una mena de plaga que s'emcomana i creix sense que hom se'n doni, començà escriure llibrets festius, curulls de gràcia i espurnejats de sal, i aplaudides peces comèdies per al teatre, arribant a formar llurs obretes un catàleg de 60 títols, que es-comparen la signatura de "Gumà" fins el re-cons més amagats de Catalunya; sols així es comprèn que tingués "humor" per a escriure tant i que pogués arribar a vendre en pocs anys mig milió d'exemplars del seu llibret titulat "Del bressol al cementiri" i centenars de milers d'altres, com "Míl i un pensaments", "L'amor, el matrimoni i el divorei", "Buscant la felicitat", "El rosam de l'Aurora", "L'exposició Universal", "Drapsens al sol" i tantes altres produccions que assenyalen una modalitat ben característica en l'esplendorosa renaixença de la nostra literatura.

En "C. Gumà", l'home que ha batut el re-

ELS CURTS DE VISTA

—Mira, la primera oreneta!

Siluetes

L'HOME DE L'OS

Pocs en resten. De tant en tant se'n veu un. Per regla general és un home cepat, recremat pel sol i la pols de les carreteres, barba rogenca i descuidada; cabells ericats, llargs, indomables, ombrejant-li el front fins a confondre's amb les celles; en els ulls, diminuts, malfènolics, hi traspuia l'enyorança de la pàtria llunyana. Abillat de fàcisó estranya, mig clown, mig estil del país nadiu, se'l veu envoltat de quitxalla, que el contemplen encuriósits. La "fera mansa" que porta, al so esbrogerrat d'un alduf greixós, es mou pesada i peresosamente, i a no ésser les martiritzants estrebades que dona l'home a la cadeneta que la subjecta pels narius, s'ajacaria de cansament. Bramulant de dolor i d'impotència, la famèlica bèstia obeïx fent unes cabrioles que la mainada celebra embadalida. Després, l'home, amb paraules que tenen l'accent de tots els idiomes, demana unes monedes en pac del treball, que recull en el mateix alduf, embutxacant-se-les, avar, acabada la capta. I precedit d'un estol de quitxalla que no l'abandona fins que ell deixa el poble, segueix obligant a dansar la bèstia al so estrepitos i sempre igual de l'alduf. I un cop ha donat la volta per tot el poble, se'n allunya indiferent, seguint la ruta de l'atzar... La fera com un ca fidel el segueix a frec en la seva ruta de jueu errant...

PONCELL

GIRONA

L'ombra de Zarathustra

No és estrany trobar-hi una figura de reminiscències panclastianes en aquest recó de mansuetudí beatífica i de calma, ple d'esglésies, campanes i rates de sagristia i saturat de perfums d'encens i mirra? Realment, això és un enigma inexplicable. En el proper article, descriurem aquest estrany personatge aparegut entre nosaltres, que roman aquí des de fa molt temps en l'anomímat i que per antonomàsia es fa dir Zarathustra. Ara continuem parlant de Girona, d'aquest espòs d'arribada i d'aquesta Morgue, que tan bé ens hauria pogut cantar el gran poeta Walt Whitman, si l'hagués conegut, flagel·lada per guerres i setges, servadora de munts i pilòts

informes de ruïnes, oblidades com els morts en els cementiris i trepitjades impietosament per tothom.

Ruïnes que serveixen de mortalla als innombrables herois, plens de coratge i braó lleonina que la defensaren en els últims setges de 1808-1809, i que ens parlen de fets gegantins i memorables, mai no superats a la història, els quals, per al sentit eclectic de la veritable raó, són deixats a la consideració de la frenopatia.

No us xiuleu les orelles, gironins selectes, les veus de l'eminent psiquiatra En Diego Ruiz, celebrat autor de "La genealogia dels símbols", entre altres obres, que en cert temps va fer-les oír amb sonoritat olímpica, sobre aquell feroç i imponderable heroisme dels nostres avantpassats, sotmesos a les ordres d'aquell cap inflexible, tan ben psicologitzat pel dit alienista?

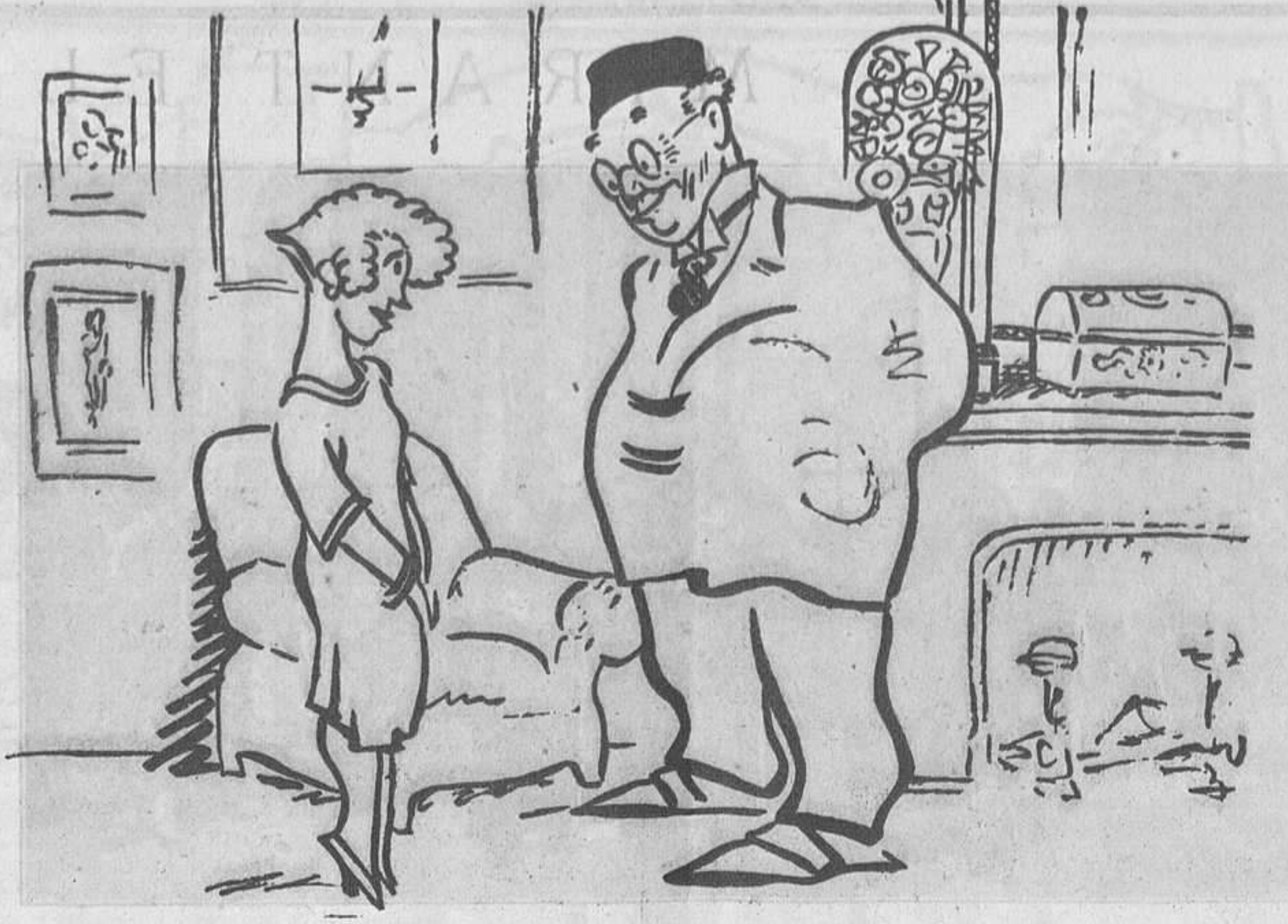
Sí. Aquelles veus, encara tamborinegen a les orelles, tenint en compte, com deia el geni de

Cervantes, que les veus de la ploma, són la llengua de l'esperit i, àdhuc, les que més fiblen el nostre sentiment, en recordar-nos aquella immensa tragèdia.

Així com a les ruïnes de Pompeia s'hi serveixen pintures murals que fan flame de paganisme, exultació, bacanal i corrupció de cosos fascius, en totes les posicions obscenes i libidinoses, degudes a la decadència de l'esperit i de depravació d'aquella època, a les de Girona s'hi conserven reconcs d'oració i de plors esgarriofosos (de triple dot, on hi veiem mans "pietoses", pregant i drecant-se al cel, eternament sord i inexorable, suplicant al sempitern desconegut, l'atorgament de la raó i la flexibilitat.

Ruïnes sepulcral, desfetes a causa de la incomprensió, refractària a acceptar parlament amb els que portaven a les seves motxilles, els drets de l'home i de ciutadania!

Només les eures s'hi anflen en lligams jeroglífics, cobrint de verdor l'obra abandonada

UN GRAN HOME

—I dius que és un bon xic i té un gran per venir? Què fa?
—Boxeja.

pels homes a l'acció i inclemència del temps. No acabem sense dedicar un record a les muralles, serioses i hospitalàries, on hi amaguen i nien els ocells i reptils de tot temps, com els pardals i els falçots. No hi ha forat ni escletxa, durant l'estiu, que no reculli, en les parts superiors, un niu d'aquests ocells de pas. També hi veureu dracons, sargantanes a milers, llargandaixos i petites serpents. No oblidem tampoc la fina, tova, suau i atapeïda molsa, que li besa els peus pels flocs de més solitud, inaccessible als passos dels homes. El seu destí és fer companyia als morts i a l'etern silenci, i servir d'exorcisme i passatge als pessebres alçats pels cristians al naixement del seu Jesús, que no és el de Renan ni el de cap home que estimi sense hipòtesis. Fins l'altre.

PERE SERRA

Diàlegs al vol

—Qui són aquests que acompanya la policia?
—"Toneros".
—Caram! I què han fet?
—No res. Prendre els diners al públic.
—La desgràcia l'ha perseguit tota la vida. Ja ho veu: fins morir em dividiren.
—Què hi fa això?
—Prou que hi fa; corre el perill d'arribar al cel i trobar el porter fora, perquè ara es fa la setmana anglesa.
—El set de bastos! Ara "arrastró"! Torno a "arrastrar"!
—Així t' "arrastrassin" a tu i a la teva nissaga!
—Per veròniques, les que veig veure l'altre dia al Grao.
—Però si al Grao no hi ha plaça, mentider!
—No maltractem, que jo ja sé el que em dic.
—Marian, porteu un dominó. Marian, unes cartes per al "solo".
—Marian, porteu-los-hi un mortó.
—Miri, senyor Antoni, els obrers en sabent llegir la propaganda, ja en tenen prou.
—Per a enganyar-los, oi, Madita?
—Es molt mal pensat, vostè, tammateix!
JOSEP SERRA

UN TROS DE PAPER.

EPIGRAMAS.

Vaig veure a l'Antoni molt trist; buscava la solada.
—Ab majuscula o minuscula?
—D' sí no m' en va parlar.
A mi dona descarriada li dia queixabte en Geroni.
—Vaja que es massa pesada la creu del meu matrimoni; i ella que res te de muda li costia:—Es molt estrany que, i pel tenint ajuda, puc sempre t' busco companyia!
L' Inletés.
Dihcen que a Quim fou burlat y per sa muvia trahit perque ab lo Pep se ha casat; qm ha surtit mes enganyat lo Quim, ella, o el marit?
Lo Saraceno.
Segons porta la Gracia, los inglesos s' associan si sols nos daban martiri que faran en companyia!
SIRIAGIS.

BRODATS.

Las donas, han de saber que fan como las brodatas, ab tambor, si son senyoras, y si no ho son, ab teler.
La que ab un poble es promesa, y a penitas ab anyadit, y un luscioso vestit que n' ab de broda a la inglesa!
Aquella que causa horror a l'angels pel molt que casta, que tolas las modas casta amigó... ee que broda ab or.
La que avuy loibom ensalea y avuy a dreya y a esquerra telibom li movia al realde.
La que avans tenia a o Gil, mes lart a n Joan per promes, a n Pas luego, a n Roeb despres aquesta broda al carit.
Y ee n' gila feram bona si n' ho haguet lo de contar pensieho be lo brodar en la vida de la dona.
PLU BEVEGAS.

Fabuleta.

Dringint lo Liceo D Pascual, hi va dexar la pell i l'ultim ral, y a un altre que hi volia pregar foc. Per poch li treubos lo cervell de loeb. A donar y a treubar, ten per cert que fellois mal o bé sempre s' hi pert.
Lo Saraceno

SÍMILS

En que se sembla Barcelona a Un tros de paper?
—En que se sembla a un tros de paper.
En que se sembla un home mal criat a un dinar de pebre?
—En que no té principis.
En que se sembla la historia del poble breton a un bar de astrofísica?
—En que té l'eficacia.
En que se semblan las iglesias a los Hots?
—En que tenen calzer.
En que se sembla la Andalucía al mar?
—En que hi ha noramas.
En que se semblan los trens de mercaderias a los N. V. G. G. G. G.
—En que fan transports.
ENDEVINALLA
XARADA.
Solució a la Xarada anterior
Solució al geroglífich anterior.
GEROGLÍFICH.

XARADA.

Mil vegades cada dia faig la primera, ben certa; prava y dos la meua ia quant veu l' amari desert. Un soldadet rondrejaba a dos y tres buscant leca, mes ella, que no es gran fada, li respongué ab tres dos soca. Quatre y tres solen buscar, molts que van aygusa a pendrer, y n' hi ha que lo n' lo ha de vendrer per poderas contentar. Anima es quatre y dos que de casa poch se aparta, y per co per lo se alarta. Tancó, que procs he sarat lectors, perquè me entenguéu, si ara i tot no esdeveue, que os lo douguen com a molts vosaltres mereueu.

ANY II. NUMERO 48.

BARCELONA.

DIUMENJE 15 ABRIL 1906.

ADMINISTRACIO I REDACCIO.
Carrer del Arch del Teatre, 23.
PUNTS DE SUSCRIPCIO.
L'IBERIA ESPANOLA
I. LOPEZ, EDITOR.
Carrer Layet, 31, i Ramis del Ely, 31.
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIO.
BARCELONA, Al mes 4 rs
FORA DE BARCELONA Trimestre 12 rs
SURTIRA UN COP CADA SEMMANA
LA SUSCRIPCIO COMENSA SEMPRE lo 1er de cada mes.

UN TROS DE PAPER.

ma para escriure un drama, presentaria a las aulas una obra com la que ha presentat.
Las Joyas de la Roser, es un drama aloni s' admiran, copiadas ab exactitud del natural, algunas escenas de costumes catalanes, y abont se ve constament la atenció ocupada, lo cor oprimit y les ulls plorosos. L'interés de la acció va creixent fins a la ultima escena y acaba l'interés ab la acció.

LAS JOYAS DE LA ROSER.

Lo teatro catalá está de enhorabona. Si avuy per demá pensa contractar matrimoni, ja té, per la diva una "Joia" que de molts y moltes promesas serà la envia. Y que la novia podrà portarlas ab lo cap all, perquè las Joyas aquestas, no han sigut montadas per la adulació, ni brunyidas pel favoritisme, ni compradas a pes d' or. Molts al contrari: son autor ha hagut de ferlas matemàticament per lliures de pes catalá, y entremí de la potència que contra el aixecaba la mesquina enveja de tota aquesta xaralada que, ab més atriement encara que impolencia, volia enfilar en lo pedestal que a ell li Catalunya destina.
Perquè vostès... pot ser no saben qui es l' autor de Las Joyas de la Roser. Es un "poquet" larch de dir, pero per lo hi ha temps. L' autor, es un lacayo de la literatura catalana, segons lo seyor president del ultim Consistori dels Jochs florais, y seyors Don F. P. B. que es lo qui porta la batuta del Calendari catalá, es un recordat del camp de las letras, un d' aques menguats d' esperit que no poden servir per altra cosa, embriant paper que para fer riu de las orillas y d' gent que ni té conciencia de lo que es ella mateixa, ni del respecte que se li deu tindre, y un d' aquells que del voredech y florit arbre de nostra amiga literatura.
En fi: para acabar, dirém que l' autor es D. SERRA PI-TARRA, subjelo que may ha sigut inulnar a ningo, ni para contentar als insultes que se li han dirigit, perquè compret molt bé que la insulsa son com las profesiones, que tornan al mateix punt d' alla boni surten.
Nosaltres, en las produccions d' aquest autor, anteriores a Las Joyas, hi haviam vist costums profandament retratadas. Tipos ben delineats, pensaments profandos, afectes magnífics, tramas enginyosissimas, y no se quedaba pas cap mena de dupte que lo dia en que son autor agafés la plo-

quasi vostra mateixa llengua no vol surti a defendarvos. Per delictes tan odós ni una paraula vos dona, que fins en vostra persona tot' lo més digne que vos... y d' aquest altre parant de la caritat.
La caritat es un angel que va cubert ab un vel y may han fet caritat los que al feria no s' amagan: si t' ho agraderen ja t' ho pagan, si no ho pagan, no ho han dat.
Que buscant ho hi trobariam alguns estó us, no cal dirho, perquè l' obra es feta d' un home. Pero poimto la ma al pit y contentat, que li dirian vostés al sauto que se hi presenta una revista de paye superior, ben tallada, ferrada de seda bona y primerament conda, si reparabam al postrela que tenia. A dos botons mal clavats? (Que li habian de dir! Lo mateix que nosaltres al autor de Las Joyas: res. Porque com dis molt bé en Piferer, «Qui repara en las despullas que arrastra la corrent d' un rus caudales, quan te majestoso movimiento de sus ondas... y la vida que escampa per tolas parts emplen l' animo de benestar dulcisissim».
Lo teatro catalá naix. Per ell, D. SERRA PIARRA va comensar a mouer la llengua ab Las joyas de la terralina, y ab ell lo mateix autor, escribit Las joyas de la Roser, ha avessat molt de caní, deixant nosaltres en darrera a quans pretencios seguirlo. Lo felicitam ab la major cordialtat.
Los actors varen estar molt bé en lo desempeny, y la trajes, ab llargues excepcions, eran adequats al loch, época y personatjes.
Lo Huzacó

«Jo vaig tenir un somni de ventura! Treballava una tarde aprop del riu, y apro me u, un soavis me dabas pura, y lluny mon pare ab paternal ternura a dos fills nostres ensenyava un niu. Dos tertolats dins d' ell varen bescandor, y lo teatro n' es va veure ab candor, y lo veu veu mon pare ab abrasament y un ram tocar los dos, y al amagar se lo sol li l'imbamburà vostre amor»
Richa pensament ressaltat en tolas las recetas per lo estil de:
«Vos mateix poden pararvos en lo que feu fel es menega»

La guerra més gran que registra la Història és la guerra entre el capital i el treball.

Dema, primer de maig, els obrers celebren la "Festa del Treball".

Els burgesos, en canvi, no tenen un dia assenyalat per a fer festa: ja la fan tot l'any a l'esquena de l'obrer.

La Diputació, que vetlla maternalment per a nosaltres, ens ha comprat un "carillon" per a endolcir-nos les hores amb música.

Tenim la Banda Municipal, i ara, a més, la benemèrita Diputació ens regala un "carillon".

Aviat alguna altra entitat d'upa ens regalarà un "jazz-band".

I això que amb els nostres mals de cap la música no ens provi!

Diuenge passat la plaça de braus es va omplir de gom a gom. I això que l'entrada costava de 5 a 10 pessetes.

D'aquí uns quants dies els simpàtics actors de l'"Espanyol" celebraran una funció de benefici a la Casa de Família.

Aquests anuncis d'ara, estimulant la crueltat del públic, sembla que vulguin dir: "Vinguin, vinguin, que potser avui es matarà."

Quin espectacle més humà!

A la dreta de l'Eixample es recullen les escombriaries a les deu de la nit.

L'altre dia, que era festa, als escobriaires els hi va donar la gana de recollir-les a les vuit, i, com que les minyones encara eren al ball, resultà que el carro pujent se'n va tornar de buit.

Ens han visitat el rei de Suècia, el príncep de Galès, el famós astrò de la pantalla Antoni Moreno i altres personatges.

Ens en alegrem.

MIRANT EL MÓN

UNA PROCESSION A ROMA

Heus ací una tètrica processó a Roma. Segons la revista anglesa "The Sphere", d'on reproduïm el gravat, és una processó d'inquisidors.

LA GUERRA A XINA

Heus ací un grup de presoners, tancats en una "alambrada", com les bèsties. I heus ací un infant pietós que apaivaga la seva fam amb pa, i el seu desconsol amb un somriure

D'Andalusia i Castella diuen que per manca d'aigua s'ha perdut la collita de faves, cigrons i d'ordi...

A Alacant encara diu que hi ha nevada i que fa un fred que pela.

Els cantonesos no s'entenen encara. Els liberals sabem guanyar batalles. No sabem treure profit de la victòria.

Ja fa dies que la Raquel Meller no ens ve amb cap més "cuento".

Aviat veurà la llum una novel·la del nostre company Angel Samblancat.

Van dir el "carillon" de la Diputació el dia de Sant Jordi?

El gran Mestre de la Masoneria italiana ha estat lletingut i condemnat a cinc anys de presó.

A Berlín s'ha format un grup de reaccionaris que s'anomenen amb el simbòlic i anti-pàtic nom de "Casc d'acer".

Ara, el senyor Poyuelo ha proposat a l'Ajuntament que miri d'obligar a les empreses que no donin feina sinó als obrers barcelonins o als que fa dos anys que hi resideixin.

Madrid està d'enhorabona. El rei de Suècia i el príncep de Galès i el seu germà l'han honorat amb la seva visita.

Ja s'ha inaugurat el "carillon" de la Diputació. Toca quatre cançons catalanes.

No ens estem de res. Ara, tot va tan bé, que ens sobren els diners. Barcelona no tenia "carillon"; doncs, ja en tenim.

Tenim una Diputació que no ens la mereixem.

Impremta La Campana L'Esquella, : Olm, 8, Barcelona

UN TRUS DE PAPER

LÀ MEVA PROMESA

Festejo una noya que s'ha casada, divina unes voltes, mes altres tremenda.

Li dich que la estimo, i a poso contenta. Li aganto las trocas, mentre ella capella.

Mira l'endemà a tumba, per ferir-me de crepas. Li agafa unes trocas, si vull surti un vespre.

M'hi casado y m'hi cremo, quant se'n presenta, m'antime d'un modo.

Però encara que agui la meua promesa, divina unes voltes, mes altres tremenda.

Però encara que agui la meua promesa, divina unes voltes, mes altres tremenda.

TEATROS.

[Vaja ja torat a estar per vostel! Que deyan que si no feyam las criticas era per no dir mal del Principat!]

Dochas tan si m'crehuen com si no m'crehuen dech dir-los que mes ho vaig sentir jo que vostel perquè lo que és un debut de companyia es una de las moltas cosas que m'enten lo cor robat.

Però posats al meu lloch. Ab un barret mes suau que un botero que ha ballat tota la temporada vaja a fer-se ob un teatro petit tan clar que lo veu la bestia amagada.

Un dia cremat va empendre al encenedor y segon conta, li digue.

Però góm diantre l'ho pots fer? Si jo comprant cacao del toraler, sucre roig y canyela tarada, fentejo me mestejo a xocolata y venento a sis quartes ab prou feyjas no surtia com es possible que tu no hi perdís las orellas venento a mesos preu y donantli torat?

Aquest fani fou la Sra. Marchisio (Barbara) que va cantar la part de Rosina de una manera notable.

D. Bartolo. Dechas amiguets vegin si s'en poden passar per aquesta vegada que un altre any ja mirarem de veure si n' trobem alguns de venturos.

Lo Sr. Minetti encarregat de la part de cosede de Almaviva ni es comde ni alma viva. Quant un el veu desitja sentir al barlono; pero ve y barlono y un no pot menos que anoyrar al teor.

Vostel potser me diran que algunas vegadas aqueixa orquesta es digne de aplauso.

Lo tercer acte del Roberto erida mes que las altres que l'han cantat y per aixó sembla que tinga mes rabó.

Si haguessin ving los esforcos que va fer en la esprexada reunió del Liceo, després del eloquent rot de censura que acabava de rebre, ja li dich jo que s' en haurian fet de creus!

Si encara la defeno es un altre terreno. Tothom està obligat a mirar pels seus interessos aixó es ben clar.

Si per cas algun maliciós lector se havia figurat alguna vegada que no hi havia entre nosaltres alguna persona decent, sapiga, de avuy per en devant, que hasta ne tenim que son de mi!

Si per cas algun maliciós lector se havia figurat alguna vegada que no hi havia entre nosaltres alguna persona decent, sapiga, de avuy per en devant, que hasta ne tenim que son de mi!

Si per cas algun maliciós lector se havia figurat alguna vegada que no hi havia entre nosaltres alguna persona decent, sapiga, de avuy per en devant, que hasta ne tenim que son de mi!

Si per cas algun maliciós lector se havia figurat alguna vegada que no hi havia entre nosaltres alguna persona decent, sapiga, de avuy per en devant, que hasta ne tenim que son de mi!

Si per cas algun maliciós lector se havia figurat alguna vegada que no hi havia entre nosaltres alguna persona decent, sapiga, de avuy per en devant, que hasta ne tenim que son de mi!

Si per cas algun maliciós lector se havia figurat alguna vegada que no hi havia entre nosaltres alguna persona decent, sapiga, de avuy per en devant, que hasta ne tenim que son de mi!

Trunfo de D. Serafi Pilarra

ZARZUELA EN LO LICEO

JUNTA GENERAL DEL DIA 13 DE ABRIL DE 1866.

Si per cas algun maliciós lector se havia figurat alguna vegada que no hi havia entre nosaltres alguna persona decent, sapiga, de avuy per en devant, que hasta ne tenim que son de mi!

Si per cas algun maliciós lector se havia figurat alguna vegada que no hi havia entre nosaltres alguna persona decent, sapiga, de avuy per en devant, que hasta ne tenim que son de mi!

Si per cas algun maliciós lector se havia figurat alguna vegada que no hi havia entre nosaltres alguna persona decent, sapiga, de avuy per en devant, que hasta ne tenim que son de mi!

Ab prou feinas no podem treure algun bri de palla que fassi goig.

Paraulas, paraulas, paraulas, deyas Hamlet. Palla, palla, palla, dihen, nosaltres en lo present cas.

Si per cas algun maliciós lector se havia figurat alguna vegada que no hi havia entre nosaltres alguna persona decent, sapiga, de avuy per en devant, que hasta ne tenim que son de mi!

Si per cas algun maliciós lector se havia figurat alguna vegada que no hi havia entre nosaltres alguna persona decent, sapiga, de avuy per en devant, que hasta ne tenim que son de mi!

Si per cas algun maliciós lector se havia figurat alguna vegada que no hi havia entre nosaltres alguna persona decent, sapiga, de avuy per en devant, que hasta ne tenim que son de mi!

Com se havia donat y perquè se havia donat era l'egregi que se havia de endevinar; pero la Directiva després de omplirnos lo pap ab rahons de forna va resumir los debats com si digues: que qui vulgues saber que ane a Salamanca.

Però com nosaltres sabem mes que las bruixas, perquè poch o molt casi tot combreguem, ja 'ns varem mesjar la parida, y hem averigat que fins a cert punt la junta de govern la rabó.

Però com nosaltres sabem mes que las bruixas, perquè poch o molt casi tot combreguem, ja 'ns varem mesjar la parida, y hem averigat que fins a cert punt la junta de govern la rabó.

Però com nosaltres sabem mes que las bruixas, perquè poch o molt casi tot combreguem, ja 'ns varem mesjar la parida, y hem averigat que fins a cert punt la junta de govern la rabó.

Però com nosaltres sabem mes que las bruixas, perquè poch o molt casi tot combreguem, ja 'ns varem mesjar la parida, y hem averigat que fins a cert punt la junta de govern la rabó.